

Primærmedisinsk ridderdåd

For oss som har barn i barne-TV-alder kan tiden mellom kl 17.30 og 18.30 være en kjærkommen og avslappende periode av døgnet. Ingen krangling, ingen forhandling om mat, leker og oppmerksomhet, bare barnelatter og kanskje til og med en mulighet for å lese en bok – en bok med kun bokstaver og ingen bilder, til en forandring. Men ikke sjelden er barne-TV såpass underholdende, eventuelt såpass irriterende, at jeg blir sittende og se på sammen med den egentlige målgruppen.

Til sistnevnte kategori hører serien om den ubegripelig irriterende Ridder Mikkel. Ridder Mikkel har det til felles med den unge jypingen i Brannmester Sam at han i hver bidige episode gjør nøyaktig den samme tabben. Greit nok at han innser tabben og får seg en lærepenge når klokken nærmer seg halv syv, men denne lærdommen huskes åpenbart ikke til neste ukes episode. I formildende retning har Ridder Mikkel en god vilje, til forskjell fra Brannmester Sams pyromane plageånd Georg.

Det hele foregår på denne måten: En eller annen utfordring oppstår, og Mikkel vil være til hjelp. Men i sin iver etter å hjelpe definerer han selv hvilken hjelp som skal gies og kjører på med liv og lyst, uten å lytte til den som trenger hjelp – eller som

kanskje ikke trenger hjelp i det hele tatt. Konsekvensene av den uhensiktsmessige hjelpen tårner seg opp, og han innser etter hvert at han har misforstått bestillingen. Så sier han noe slikt som at «Det er nå en ridder gjør det en ridder bør!», hvilket han jo burde gjort for lenge siden. Han rydder opp etter seg, og på slutten oppsummerer han hva han har lært – altså ganske nøyaktig det samme han lærte forrige uke: I sin iver etter å hjelpe har han rotet mer enn han har ryddet, han har påtvunget folk en hjelp de ikke trengte – slik at de faktisk endte opp med å trenge hjelp likevel.

Min egen ukentlige tabbe er at jeg ser på, igjen og igjen. Jeg kunne jo heller lest en bok med kun bokstaver, men irritasjonen fremkaller dessverre en slags fascinasjon, omtrent som med debattfeltene i tabloid-avisenes nettutgaver.

Vel, hva vil jeg med dette, annet enn å skrive av meg en i lang tid oppbygget frustrasjon? Jo, saken er at Ridder Mikkel enkelte ganger minner om oss hjelpere i helsevesenet. Tidvis lytter vi ikke tilstrekkelig til den hjelpetrenende, eller vi gir hjelp som er mer til skade enn til gagn. «Skapar vården (helsevesenet) ohälsa?» spurte en gruppe nordiske allmennleger i en bok fra 2009 – og svaret er av og til ja. Dette bør vi konstant ha i bakhodet.

I dette nummeret av *Utposten* kan du lese om ekte primærmedisinske ridderdåder; tiltak som kan forhindre en lite lyttende eller uhensiktsmessig hjelp. Arild Aambø ved Nasjonal kompetanse-enhet for minoritetshelse skriver om allmennlegens rolle overfor pasienter som faster under Ramadan. Gjennom konkrete råd viser han hvordan legen kan bidra til at fasten forløper så trygt som mulig. «Det dreier seg ikke så mye om 'de andres kultur' som om vår vilje og evne til å komme våre pasienter i møte», skriver Aambø.

Astrid Gilje Hageler, Torgeir Fjermestad og Kristin Middal rapporterer fra deres prosjekt om legemiddelgjennomgang hos eldre pasienter i primærhelsetjenesten i Trondheim. Polyfarmasi hos eldre er et typisk eksempel på helsehjelp som kan skape uhelse. Gjennom prosjektet fant man legemiddelrelaterte problemer ved hvert tredje medikament de deltagende pasientene brukte, og prosjektet førte til en betydelig seponering, til pasientens beste.

Vi ønsker alle våre lesere en god sommer. Barne-TV eller ei – vi håper du får fred og ro til å lese *Utposten*.

Sigurd Høye

